EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 28.10.2021
COM(2021) 656 final

2021/0340 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1021 (püsivate orgaaniliste saasteainete kohta) IV ja V lisa

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2021) 379 final} - {SWD(2021) 299 final} - {SWD(2021) 300 final} -
{SWD(2021) 301 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2019/1021[1] püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (edaspidi „püsivate orgaaniliste saasteainete määrus“) rakendatakse liidu kohustusi, mis on võetud püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni (edaspidi „Stockholmi konventsioon”) raames, mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 2006/507/EÜ,[2] ning kohustusi, mis tulenevad piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni protokollist püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (edaspidi „püsivate orgaaniliste saasteainete protokoll“), mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega 2004/259/EÜ[3].

Ettepaneku peamine eesmärk on rakendada konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate ainete suhtes ELi **rahvusvahelisi kohustusi, mis on võetud Stockholmi konventsiooni raames**, ning täpsemalt neid, mis tulenevad püsivate orgaaniliste saasteainete määrusest. Seega on ettepaneku peamine eesmärk **kaitsta inimeste tervist ja keskkonda** püsivate orgaaniliste saasteainete kahjuliku mõju eest ning kõrvaldada püsivate orgaaniliste saasteainete heide jäätmetest või seda vähendada. Seda arvesse võttes on käesoleva algatuse üldeesmärk samuti võimaluste piires tagada **optimaalne tasakaal Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega**, et saavutada **mürgivabad materjalitsüklid**, suurendada **ringlussevõttu ja ringlust** ning **vähendada kasvuhoonegaaside heidet**.

Püsivate orgaaniliste saasteainete põhjustatud probleemid on seotud nende **olemuslike füüsikaliste ja keemiliste omadustega**, sellega, kuidas ja kus neid on kasutatud, ning nende järkjärgulise vabanemise kahjuliku mõjuga inimeste ja ökosüsteemide tervisele ning ökosüsteemide teenustele. Igal juhul on kõigil püsivatel orgaanilistel saasteainetel elusorganismidele kahjulik ja üldiselt pikaajaline mõju. Need püsivad keskkonnas ja inimese organismis kaua ja võivad muutumatul kujul liikuda peaaegu ükskõik millisesse maailma punkti, kaugele kohast, kus neid toodeti või kasutati.

Konkreetsemalt on käesoleva algatuse eesmärk **ajakohastada teatavate ainete ja ainerühmade sisalduse piirnorme, mis on esitatud püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV ja V lisas** ja millega määratakse kindlaks, kuidas püsivaid orgaanilisi saasteaineid sisaldavaid jäätmeid käideldakse, eelkõige see, kas neid on võimalik ringlusse võtta või tuleks need hävitada või pöördumatult muundada. Selle ajakohastamisega viiakse määruse IV ja V lisa kooskõlla Stockholmi konventsiooni ja püsivate saasteainete määruse I lisaga, ühtlustades nendes loetletud ained ja kehtestades nende jaoks sisalduse piirnormid. Samuti kohandatakse sellega teatavate juba loetletud ainete piirnorme teaduse ja tehnika arenguga.

Püsivate orgaaniliste saasteainete jäätmete käitlemine, sealhulgas nende ringlussevõtt, kui see on võimalik, peaks toimuma **keskkonnahoidlikult** ja minimaalne mõjuga inimeste tervisele ja keskkonnale. Saadavad teisesed materjalid peaksid **alati olema ohutult kasutatavad** ja

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

[2] Nõukogu 14. oktoobri 2004. aasta otsus 2006/507/EÜ, mis käsitleb püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni sõlmimist Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 209, 31.7.2006, lk 1).

[3] Nõukogu 19. veebruari 2004. aasta otsus 2004/259/EÜ, millega sõlmitakse Euroopa Ühenduse nimel piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni protokoll püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 81, 19.3.2004, lk 35).

otstarbekohased ning võimalikult suures ulatuses **mürgiste aineteta**. Samuti peaks see minimeerima mürgiste ainete keskkonda sattumise ulatust ja aitama saavutada nullsaaste eesmärki, vähendades nende mõju keskkonnale ja tervisele. Selle saavutamiseks peavad olemas olema sobivad tipptasemel **sortimis- ja saastest puhastamise tehnoloogiad**.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kehtivad liidu õigusnormid püsivate orgaaniliste saasteainete käitlemise kohta on sätestatud püsivate orgaaniliste saasteainete määruses. Peale selle on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 649/2012[4] sätestatud liidu kohustused seoses püsivate orgaaniliste saasteainete ekspordiga.

Ettepanekuga muudetakse püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV ja V lisa ning rakendatakse Stockholmi konventsiooni ja püsivate orgaaniliste saasteainete protokolli raames võetud liidu kohustusi. Ettepanek on kooskõlas ohtlike ja muude jäätmete riikidevahelist vedu ja kõrvaldamist käsitleva Baseli konventsiooniga. Ettepanekuga rakendatakse Baseli konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate ainete suhtes konventsiooniosaliste kohustust tagada ohtlike ja muude jäätmete **keskkonnahoidlik käitlemine**. Püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV lisas esitatud väärtustega rakendatakse liidu tasandil püsivate orgaaniliste saasteainete sisalduse väikesi piirnorme, mis on mittesiduvate väärtustena loetletud Baseli konventsiooni tehnilistes suunistes püsivatest orgaanilistest saasteainetest koosnevate, neid sisaldavate või nendega saastunud jäätmete keskkonnahoidliku käitlemise kohta.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on kooskõlas kestlikkust toetava kemikaalistrateegia[5] eesmärgiga minimeerida nende kemikaalide kasutamist, millel on krooniline mõju inimeste tervisele ja keskkonnale (üks probleemsete ainete tüüp), ning võimaluse korral need kemikaalid asendada, samuti kõrvaldada kõige kahjulikumad neist järk-järgult kasutuselt ühiskonnale mitteolulistel kasutusaladel, eelkõige tarbekaupades.

Samuti on ettepanek kooskõlas Euroopa rohelises kokkuleppes[6] esitatud eesmärgiga saavutada Euroopas aastaks 2050 **kliimaneutraalsus** ning eesmärgiga rakendada uut ringmajanduse tegevuskava,[7] et soodustada kliimaneutraalsete ja ringluspõhiste toodete juhtivate turgude arengut ELis ja mujal. Ettepanek on kooskõlas ka teatisega **nullsaaste tegevuskava**[8] kohta, milles EL on määratlenud nullsaaste visiooni aastaks 2050, kusjuures õhu-, vee- ja pinnasereostust vähendatakse tasemeni, mida ei peeta enam tervisele ja looduslikele ökosüsteemidele kahjulikuks ja mis arvestab planeedi taluvuspiiridega.

---

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 649/2012 ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 60).

5 COM(2020) 667 final

6 COM(2019) 640 final

7 COM(2020) 98 final

8 COM(2021) 400 final

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõikel 1 seoses keskkonnakaitsega, võttes arvesse, et Stockholmi konventsiooni alusel kokku lepitud meetmetega soovitakse eelkõige saavutada keskkonnaalast eesmärki, nimelt püsivate orgaaniliste saasteainete heite kõrvaldamist või vähendamist.

Püsivate orgaaniliste saasteainete määruse artikli 15 lõikes 2 on täpsustatud, et komisjon peab IV ja V lisa **pidevalt läbi vaatama** ja esitama **asjakohasel juhul** seadusandlikke ettepanekuid nende muutmiseks, et kohandada neid lähtuvalt konventsiooni või protokolli lisades esitatud **ainete loetelus tehtavatest muudatustest** või **muuta kõnealuse määruse lisade kehtivaid kandeid** või sätteid nende kohandamiseks teaduse ja tehnika arenguga.

• Subsidiaarsus

Käesoleva ettepaneku kohaldamisalasse kuuluvad püsivad orgaanilised saasteained liiguvad üle ELi sisepiiride oma allikatest kaugele ning sellega seoses on esmatähtis vältida püsivate orgaaniliste saasteainete vabanemist neid sisaldavatest jäätmetest.

Keskkonna ja inimeste tervise kaitsmine süsteemi abil, mis tagab püsivate orgaaniliste saasteainete jäätmete usaldusväärse käitlemise, saab tõhus olla vaid juhul, kui on kindlaks määratud ja kehtestatud ühtsed õigusnormid ELi tasandil. Seega ei saa iga liikmesriigid üksi ettepaneku eesmärke saavutada, sest vaja on ühtlustatud lähenemisviisi, millega tagatakse, et liit Stockholmi konventsiooni osalisena täidab oma rahvusvahelisi kohustusi.

• Proportsionaalsus

Püsivate saasteainete määrus nõuab proportsionaalsuse arvestamist, nagu on osutatud määruse põhjenduses 34. Proportsionaalsuse põhimõtte eesmärk, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 5, on seada ELi institutsioonide võetavatele meetmetele kindlaksmääratud piirid.

Ettepanekus esitatud meetmed piirduvad sellega, mis on vajalik ettepaneku eesmärkide saavutamiseks, ning nende juures võetakse arvesse Euroopa Liidu lepingu protokolli nr 2 (subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta) artiklit 5, milles on märgitud, et „seadusandlike aktide eelnõudes võetakse arvesse vajadust, et mis tahes finants- või halduskohustus, mis langeb liidule, riikide valitsustele, piirkondlikele või kohalikele asutustele, majandustegevuses osalejatele ja kodanikele, oleks minimaalne ja proportsionaalne taotletava eesmärgiga“.

Mõjuhinnangu IV lisas kirjeldatud piirnormide kehtestamise metoodika toetab niisuguste piirnormide väljatöötamist, mis on järgitavad ja kohaldatavad kõigi asjakohaste jäätmevoogude puhul. Kõige olulisemate ettevõtjate puhul, keda see mõjutab, hinnatakse kavandatud piirnormide järgimise tehnilist ja majanduslikku teostatavust; iga hindamine on juhtumipõhine ja tehakse kättesaadava teabe põhjal. Arvesse võetakse mitmesuguseid tahke, nagu mõjutatud sidusrühmade arv, suurus ja laad ning nende hinnanguline suutlikkus tulla toime lisakulude ja -investeeringutega, samuti jäätmekäitlejate olemasolev töötlemisvõimsus.

Eelistatud poliitikavariantide mõju analüüs on kokku võetud mõjuhinnangu punktis 8.2.

- **Vahendi valik**

Püsivate orgaaniliste saasteainete määruse artikli 15 lõike 2 kohaselt peab komisjon esitama asjakohasel juhul seadusandlikke ettepanekuid määruse IV ja V lisa muutmiseks, et kohandada neid lähtuvalt konventsiooni või protokolli lisades esitatud ainete loetelus tehtavatest muudatustest või muuta kõnealuse määruse lisade kehtivaid kandeid või sätteid nende kohandamiseks teaduse ja tehnika arenguga. Seepärast esitatakse käesolev algatus püsivate orgaaniliste saasteainete määruse muutmise määruse vormis, nagu on ette nähtud artikli 15 lõikes 2.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Kuna käesolev ettepanek on piiratud ja tehnilist laadi ning võttes arvesse püsivate orgaaniliste saasteainete määruse uuestisõnastamist 2019. aastal, ei peetud vajalikuks teha kehtiva õigusakti järelhindamist.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnanguga seoses konsulteeriti põhjalikult sidusrühmadega, et tagada sidusrühmade seisukohtade nõuetekohane esindatus ja arvessevõtmine. Kuna käesolev ettepanek on tehnilist laadi ja väga üksikasjalik, konsulteeriti eelkõige kutsealaste, akadeemiliste ja tööstuse/sektori sidusrühmadega, samuti kodanikuühiskonna esindajatega, nagu vabaühendused, tarbijaühendused ja ametiühingud.

Esialgse mõjuhinnangu tegevuskava avaldati 29. mail 2020 ja konsultatsiooniperiood lõppes 7. augustil 2020. Tagasisidet saadi 51 vastajalt. Nende vastuste analüüs näitas, et sidusrühmade vahel on nähtavaid lahkarvamusi selles, kuidas käsitleda püsivaid orgaanilisi saasteaineid ringmajanduses.

Paljud vastajad, eriti vabaühenduste seas, leiavad, et püsivaid orgaanilisi saasteaineid sisaldavate jäätmete ringlussevõtt on vastuolus ohutu ringmajandusega. Nad väidavad, et püsivate orgaaniliste saasteainete kõrvaldamist tarneahelast tuleb eelistada selliste toodete ringlussevõtust saadavale võimalikule kasule. Tööstuse esindajate vastused annavad nüansirikkama pildi ja juhivad tähelepanu sellele, et ELi poliitikavaldkonnad, millega pürgitakse mürgivaba keskkonna ja samas ka ringlussevõtu suurendamise poole, on suunalt vastupidised, mille tulemusena satuvad jäätmekäitlejad olukorda, kus eeskirjad ei ole prognoositavad ja mitte alati ka praktiliselt teostatavad. Kaks ühendust märkisid, et uued investeeringud jäätmete sortimisse ja saastest puhastamisse vajaksid rohkem avaliku sektori toetust, sest see võimaldaks rohkem ja paremat ringlussevõttu.

Peale selle **konsulteeriti konkreetsete sidusrühmadega** toetava uuringu raames, mis koosnes kõigist mõju hindamisel olulistest aspektidest, kaasa arvatud sotsiaal-majanduslikud elemendid. See toimus elektroonilise küsimustiku abil ja intervjuudena olulisi sektoreid ja organisatsioone esindavate sidusrühmadega. Käesolevat ettepanekut toetavas mõjuhinnangus kasutatakse ka teavet, mis koguti kemikaale, tooteid ja jäätmeid käsitlevate õigusaktide

vahelist seost käsitleva avaliku konsultatsiooni[9] käigus sidusrühmade ja kogu ühiskonna seisukohtade kohta seoses probleemsete ainetega ringlussevõetud materjalides. Selle 2018. aastal toimunud konsultatsiooni käigus käsitleti käesoleva meetmega seotud laiemaid ja vähem tehnilisi aspekte, mistõttu see teave oli juba kättesaadav ja seda sai kasutada meetme toetamiseks. Kõnealuse konsultatsiooni kokkuvõttev aruanne[10] avaldati 28. veebruaril 2019.

Üksikasjalik ülevaade sidusrühmadega peetud konsultatsioonidest ja nende tulemustest on esitatud mõjuhinnangu 2. lisas.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Mõjuhinnangu raames tehtud analüüsi toetamiseks sõlmis komisjon lepingu väliskonsultantidega: *„Study to support the assessment of impacts associated with the review of limit values in waste for POPs listed in Annexes IV and V of Regulation (EU) 2019/1021“* (määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisas loetletud, jäätmetes sisalduvate püsivate orgaaniliste saasteainete piirnormide läbivaatamisega seotud mõjuhinnangut toetav uuring) (RPA/INERIS, 2021). Samuti toetuti hinnangus uuringule, mis oli läbi viidud püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV ja V lisa eelmise muutmise toetamiseks. Muudatus tehti eelkõige seoses ainete ja jäätmete massivoogudega määruse (EÜ) nr 850/2004 uuestisõnastamise puhul: *„Study to support the review of waste related issues in Annexes IV and V of Regulation (EC) 850/2004“* (määruse (EÜ) 850/2004 IV ja V lisas jäätmetega seotud küsimuste läbivaatamist toetav uuring) (Ramboll Environment & Health GmbH, jaanuar 2019).

Lisaks neile kahele uuringule võeti arvesse ka asjaomaseid aineid käsitlevat teavet, mis leidus püsivate orgaaniliste saasteainete määruse varasemate muudatuste toetuseks tehtud vanemates uuringutes:

- *„Study on waste related issues of newly listed POPs and candidate POPs“* (hiljuti loetellu kantud püsivate orgaaniliste saasteainete ja võimalike püsivate orgaaniliste saasteainetega seotud jäätmeprobleemide uuring), ESWI Consortium, aprill 2011;
- *„Study to facilitate the implementation of certain waste related provisions of the Regulation on Persistent Organic Pollutants (POPs)“* (uuring püsivate orgaaniliste saasteainete määruse teatavate jäätmeid käsitlevate sätete rakendamise hõlbustamiseks), BiPRO, august 2005.

Ettepanekut toetava mõjuhinnangu koostamisel oli abiks ka talitustevaheline mõju hindamise juhtrühm. Rühma moodustas keskkonna peadirektoraat ja see tuli kokku neli korda alates 2020. aasta juulist kuni 2021. aasta juunini.

- **Mõju hindamine**

Käesoleva ettepaneku koostamisel on arvesse võetud mõjuhinnangut. Pärast õiguskontrollikomitee esimeses, 5. märtsi 2021. aasta arvamuses esitatud märkuste käsitlemist sai mõjuhinnang 29. juunil 2021 reservatsioonidega positiivse arvamuse. Lõplikus arvamuses küsis komitee täiendavaid üksikasju metoodika kohta, mida kasutati ettepaneku

9 COM(2018) 32

10 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/summary-report-public-consultation-chemical-product-waste-legilsation.pdf

reguleerimisalasse kuuluvate püsivate orgaaniliste saasteainete erinevate soovitatavate piirnormide leidmiseks.

Mõjuhinnangus kaalutud poliitikavariandid osutavad selliste piirnormide vahemikule, mis on kavandatud IV lisa kohasteks piirnormideks ettepaneku kohaldamisalasse kuuluvate eri ainete jaoks. IV lisa kohased piirnormid (püsivate orgaaniliste saasteainete sisalduse väikesed piirnormid) on määratletud püsivate orgaaniliste saasteainete määruse artikli 7 lõike 4 punktis a. Seal on sätestatud jäätmetes leiduvate püsivate orgaaniliste saasteainete sisalduse piirnorm, millega võrdse või millest suurema sisalduse korral tuleb need tuleb hävitada või pöördumatult muundada. Praktikas tähendab see, et jäätmeid, milles püsivate orgaaniliste ainete sisaldus jääb alla piirnormi, saab käidelda teisiti, sealhulgas ringlusse võtta.

Iga ettepaneku kohaldamisalasse kuuluva aine puhul kirjeldab **1. poliitikavariant** hetkel kehtivat lähtestsenaariumi ja suurimat kaalumisel olevat väärtust (või loetellu veel kandmata ainete puhul piirnormi puudumist). Lähtestsenaariumi puhul eeldatakse, et püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV ja V lisas muudatusi ei tehta. See tähendab, et hiljuti konventsiooni loetellu kantud aineid ei kanta asjaomastesse lisadesse[11]. Sama kehtib ka ainete kohta, mille puhul piirnormid on püsivate orgaaniliste saasteainete määruses juba sätestatud ja mille puhul teaduse ja tehnika arengust tulenevalt on soovitatav piirnormid läbi vaadata.

2. poliitikavariant kirjeldab väärtusi vaadeldava vahemiku keskel. Selle variandi kohaselt tehakse ettepanek kehtestada uute ainete jaoks uued IV lisas esitatud piirnormid ning karmistada teatavate loetellu kantud püsivate orgaaniliste saasteainete piirnorme, kui see on põhjendatud. Esimesena nimetatu kehtib hiljuti loetellu kantud aine PFOA, selle soolade ja PFOAga seotud ühendite puhul. Dikofooli ja pentaklorofenooli puhul ei kaalutud vahepealseid, 2. variandi kohaseid väärtusi. Ülejäänud käesoleva ettepaneku kohaldamisalasse kuuluvate ainete – PBDEd, heksabromotsüklododekaan, SCCPd ning dioksiinid ja furaanid (sealhulgas dioksiinitaolised PCBd) – puhul kaaluti mõjuhinnangus piirnormi vahemiku keskel.

3. poliitikavariandi kohaselt tehakse ettepanek kehtestada kaheksale ainele[12] IV lisas rangemad piirnormid. PBDEde puhul analüüsitakse 3. varianti kahe allvariandina, millest üks toob kaasa madalama piirnormi kohese kehtestamise ja teine näeb ette selle kehtestamise hiljem, 5 aastat pärast meetme jõustumist (vahepeal rakendataks 2. poliitikavarianti).

4. poliitikavarianti, mille kohaselt piirnorm on veelgi väiksem, kaaluti dioksiinide ja furaanide (PCDDd ja PCDFid) puhul. See lisavariant töötati välja, et hinnata võimalust kehtestada nende ainete jaoks madalam IV lisa kohane piirnorm ja kontrollida täiendavat allvarianti kehtestada piirnormi madalam eriväärtus ainult selliste töötlemata jäätmete jaoks, mis vahetult maapinnaga kokku puutuvad (nt põllumajanduses).

Järgmises tabelis on esitatud IV lisa kohased piirnormid (poliitikavariandid) iga vaadeldava aine/ainerühma kohta.

Tabelid 1 ja 2: IV lisas esitatud piirnormidega seoses kaalutud poliitikavariandid

Tabel 1.	**1. variant (lähtestsenaari**	**2. variant**	**3. variant**

[11] Nagu selgitatud mõjuhinnangu osas 3.1, on see praeguste suundumuste jätkumist eeldav puhtalt hüpoteetiline poliitikavariant, sest selline loetellu kandmine on kohustuslik ja nende ainete IV lisa loetellu kandmata jätmine ei võimaldaks ELil täita oma kohustust tagada püsivate orgaaniliste saasteainete jäätmete keskkonnaohutu käitlemine.

[12] Pange tähele, et dioksiinitaoliste PCBde puhul on hindamisel keskendutud nende hõlmamisele dioksiinide ja furaanide piirnormidega.

	um[13])		
PFOA, selle soolad ja PFOA-ga seotud ühendid (mg/kg)	-	PFOA ja selle soolade puhul 50; seotud ühendite puhul 2 000	PFOA ja selle soolade puhul 0,025; seotud ühendite puhul 1[#]
Dikofool (mg/kg)	-	-	50
Pentaklorofenool, selle soolad ja estrid (mg/kg)	-	-	100
Viie PBDE summa (mg/kg)	1 000	500	200
SCCPd (mg/kg)	10 000	1 500	420
Heksabromotsüklododekaan (mg/kg)	1 000	500	100

Märkus. PFOA, dikofooli ja pentaklorofenooli jaoks lähteväärtused puuduvad, sest need on hiljuti loetellu kantud ained.

Tabel 2	**1. variant (lähtestsenarium)**	**2. variant**	**3. variant**	**4. variant**
Dioksiinid ja furaanid* **(mg/kg)**	0,015	0,010	0,005[+] (0,001)	0,001[++] (0,00005)

*: Hinnatakse ka seda, kas on asjakohane hõlmata dioksiinitaolised PCBd dioksiinide ja furaanide rühma piirnormiga.

+/++: Dioksiinide ja furaanide puhul on 3. ja 4. variandis esitatud väärtus, mida rakendatakse üldiselt kõigi jäätmekäitlustoimingute suhtes. Igaüks neist hõlmab võimalikku allvarianti, mis sisaldab sulgudes esitatud eriväärtust ainult maapinnaga vahetult kokku puutuvate jäätmete jaoks.

Asjaomaste püsivate orgaaniliste saasteainete puhul IV lisa kohaste piirnormidega seoses kaalutud mitmesuguste poliitikavariantide keskkonna-, sotsiaalse ja majandusliku mõju hinnangu järgi on eelistatud variandid alltoodud tabelis esile tõstetud.

Tabel 3. *IV lisa kohase piirnormi eelistatud valik (varjutatud)*

Aine	**1. variant Lähtestsenaarium**	**2. variant**	**3. variant**	**4. variant**
PBDEd	1 000 mg/kg	500 mg/kg	Algne kohaldatav piirnorm **500 mg/kg**, millele **5 aastat pärast algse piirnormi kohaldamise algust** järgneb **vähendamine väärtusele 200 mg/kg**[14]	Ei kohaldata

13 Praegused lähteväärtused püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV lisas.

14 Või I lisas loetletud PBDEde summa piirnorm segude või toodete puhul, kui see on nimetatud ajahetkel suurem.

Aine	1. variant Lähtestsenaarium	2. variant	3. variant	4. variant
Heksabromotsükododekaan	1 000 mg/kg	500 mg/kg	100 mg/kg	Ei kohaldata
PCDDd/PCDFid (dioksiinid ja furaanid)[15]	0,015 mg TEQ/kg	0,010 mg TEQ/kg	0,005 mg TEQ/kg	0,001 mg TEQ/kg
Dioksiinitaolised PCBd[16]	Dioksiinitaolisi PCBsid eraldi ei vaadelda (neid hõlmab PCBde üldine piirnorm 50 mg/kg)	Määrata dioksiinitaolistele PCBdele eraldi piirnorm	Kohaldada dioksiinitaoliste PCBde suhtes PCDDde/PCDFide piirnormi (3. variandis PCDDde/PCDFide jaoks – 0,005 mg TEQ/kg)	Ei kohaldata
Lühiahelalised klooritud parafiinid (SCCPd)	10 000 mg/kg	1 500 mg/kg	420 mg/kg	Ei kohaldata
PFOA, selle soolad ja sellega seotud ühendid	Piirnormid puuduvad	50 mg/kg (PFOA ja selle soolad) 2 000 mg/kg (PFOAga seotud ühendid)	**1 mg/kg PFOA ja selle soolade puhul ning 40 mg/kg PFOA-ga seotud ühendite puhul** [Märkus: eespool esitatud väärtus on välja pakutud esialgselt kaalutud 3. variandi asemel, milleks oli 0,025 mg/kg (PFOA ja selle soolad) 1 mg/kg (PFOAga seotud ühendid)]	Ei kohaldata
Pentaklorofenool, selle soolad ja estrid	Piirnorm puudub	Ei kohaldata	100 mg/kg	Ei kohaldata
Dikofool	Piirnorm puudub	Ei kohaldata	50 mg/kg	Ei kohaldata

Peale eespool esitatud IV lisa kohaste piirnormide on mõjuhinnangus nende ainete puhul, mida soovitatakse loetellu lisada, kaalutud ka üht poliitikavarianti seoses määruse V lisa kohase piirnormiga. Järjepidevuse tagamiseks soovitatakse (loetellu kantud) PBDEde piirnormi kohaldada ka aine dekabromodifenüüleetri suhtes. V lisa kohastele piirnormidele on osutatud määruse artikli 7 lõike 4 punktis b ja neid nimetatakse ka püsivate orgaaniliste saasteainete sisalduse maksimaalseteks piirnormideks.

Tabel 4. *Kavandatud V lisa kohased piirnormid*

Aine	Piirnorm
PBDEd (sealhulgas dekabromodifenüüleeter)	10 000 mg/kg
PFOA, selle soolad ja sellega seotud ühendid	50 mg/kg (PFOA ja selle soolad) 2 000 mg/kg (PFOAga seotud ained)

[15] Kaalutud on 3. ja 4. allvarianti, mis hõlmavad täiendavat madalamat eripiirnormi maapinnaga otse kokku puutuvate jäätmete puhul, kuid need jäeti kõrvale ebaproportsionaalse mõju ning vahendi asjakohasusega seotud kaalutluste tõttu (muud sellekohased õigusaktid tunduvad asjakohasemad). Vt mõjuhinnangu osa 5.2.

[16] 2. ja 3. variant ei sisalda numbrilisi väärtusi, vaid erinevaid lähenemisviise dioksiinitaoliste PCBde piirnormi kehtestamisele.

Aine	Piirnorm
Pentaklorofenool (PCP)	1 000 mg/kg
Dikofool	5 000 mg/kg

Soovitatavaid eelistatud poliitikavariante toetavat metoodikat on kirjeldatud mõjuhinnangu osas 5.2 ja IV lisas. Nendes võetakse arvesse üldeesmärke kaitsta inimeste ja keskkonna tervist (katuseesmärk), suurendada ringlussevõttu ja teisese tooraine kasutuselevõttu ning aidata kaasa kasvuhoonegaaside heite vähendamisele (toetades ELi kliimaeesmärkide saavutamist).

V lisa kohaste kavandatud piirnormide puhul on lähtutud metoodika rakendamisel saadud tulemustest ning lõpuks põhinevad need sarnaste ainete suhtes kehtivatel kokkulepitud V lisa kohastel piirnormidel.

Lisaks eespool loetletud ainetele on mõjuhinnangus käsitletud veel üht ainet, perfluoroheksaansulfoonhapet. Stockholmi konventsiooni püsivate orgaaniliste saasteainete hindamise komitee võttis vastu otsuse, millega soovitatakse konventsiooniosaliste konverentsil kaaluda perfluoroheksaansulfoonhappe, selle soolade ja sellega seotud ühendite kandmist konventsiooni A lisasse ilma konkreetsete eranditeta. COVID-19 pandeemia tõttu lükkus seda lisamist käsitleva otsuse vastuvõtmine, mis oli algselt kavandatud 2021. aasta juulisse, edasi ning peaks nüüd toimuma Stockholmi konventsiooni osaliste 10. konverentsi füüsilisel kohtumisel, mis on plaanitud ajavahemikuks 6.–17. juuni 2022. Kuna perfluoroheksaansulfoonhape ei ole veel konventsiooni loetellu kantud, ei tehtud praegu ettepanekut selle kandmiseks püsivate orgaaniliste saasteainete määruse loetellu. Kui kaasotsustamismenetluse käigus toimub selline konventsiooni loetellu kandmine, võidakse teha ettepanek selle lisamiseks määrusesse mõju hindamisel tehtud analüüsi põhjal.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kuna püsivate orgaaniliste saasteainete määrus on hiljuti ümber sõnastatud. ei tehtud kindlaks ühtegi lihtsustamismeedet. Algatus piirdub konkreetsete ainete piirnormide kindlaksmääramisega püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV ja V lisas; seega on ettepanekul rangelt kindlaksmääratud kohaldamisala ja formaat.

- **Põhiõigused**

Ohtlike ainete, eriti püsivate orgaaniliste saasteainete ebausaldusväärne käitlemine põhjustab üldist keskkonnareostust, millel võib olla oluline mõju järgmistele õigustele: õigus elule, õigus isikupuutumatusele, õigus headele ja õiglastele töötingimustele, õigus tervislikule keskkonnale.

Püsivate orgaaniliste saasteainete määrusega rakendatakse Stockholmi konventsiooni ja protokolli sätteid liidus. Võttes arvesse Rio keskkonna- ja arengudeklaratsiooni 14. ja 15. põhimõtet, nähakse määrusega ette meetmed püsivate orgaaniliste saasteainete keskkonda sattumise minimeerimiseks ja niipalju kui see on võimalik, likvideerimiseks. Samuti kehtestatakse selles sätted nendest ainetest koosnevate, neid sisaldavate või nendega saastunud jäätmete kohta.

Ettepanekuga muudetakse püsivate orgaaniliste saasteainete määruse IV ja V lisa, võimaldades liidul täita Stockholmi konventsiooni ja protokolli raames võetud kohustusi seoses ettepaneku kohaldamisalasse kuuluvate ainetega.

4. MÕJU EELARVELE

Kavandatud meede ei mõjuta Euroopa Komisjoni eelarvet. Seega **ei ole finantsselgitust esitatud**.

5. MUUD ELEMENDID

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Püsivate orgaaniliste saasteainete määruses on sätestatud kõnealuse määruse, sealhulgas selle jäätmeid käsitlevate sätete mõju ja tõhususe jälgimise kohustus. Seepärast ei ole käesolevas ettepanekus ette nähtud täiendavaid meetmeid ega mehhanisme. Kokkuvõtlikud aruanded, mille komisjon koostab liikmesriikide püsivate orgaaniliste saasteainete määruse rakendamist käsitlevate aruannete põhjal, avaldatakse korrapäraselt[17].

- **Selgitavad dokumendid**

Kuna kavandatud õigusakt on liikmesriikides vahetult kohaldatav määrus, ei ole selgitavat dokumenti vaja.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artikliga 1 nähakse ette määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisa muutmine.

Artikkel 2 sisaldab sätteid meetme jõustumise kohta.

Lisa sisaldab erisätteid, millega muudetakse määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisa.

[17] https://ec.europa.eu/environment/chemicals/international_conventions/index_en.htm

2021/0340 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1021 (püsivate orgaaniliste saasteainete kohta) IV ja V lisa

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,[1]

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,[2]

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1021[3] (püsivate orgaaniliste saasteainete kohta) on liidu õigusesse üle võetud kohustused, mis on sätestatud püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsioonis (edaspidi „konventsioon“), millega liitumine on ühenduse nimel heaks kiidetud nõukogu otsusega 2006/507/EÜ,[4] ning piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni juurde kuuluvas püsivaid orgaanilisi saasteaineid käsitlevas protokollis, millega liitumine on ühenduse nimel heaks kiidetud nõukogu otsusega 2004/259/EÜ[5].

(2) 2015. aasta 4. maist 15. maini toimunud konventsiooniosaliste konverentsi seitsmendal kohtumisel lepiti kokku, et pentaklorofenool, selle soolad ja estrid (edaspidi „pentaklorofenool“) kantakse konventsiooni A lisasse. 2019. aasta 29. aprillist 10 maini toimunud konventsiooniosaliste konverentsi üheksandal kohtumisel lepiti kokku, et konventsiooni A lisasse kantakse dikofool ning perfluorooktaanhape (PFOA), selle soolad ja PFOA-ga seotud ühendid. Võttes arvesse neid konventsiooni muudatusi ja tagamaks, et kõnealuseid aineid sisaldavaid jäätmeid käideldakse konventsiooni sätete kohaselt, on vaja muuta ka määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisa,

---

1 ELT C , , lk .

2 ELT C , , lk .

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

4 Nõukogu 14. oktoobri 2004. aasta otsus 2006/507/EÜ, mis käsitleb püsivate orgaaniliste saasteainete Stockholmi konventsiooni sõlmimist Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 209, 31.7.2006, lk 1).

5 Nõukogu 19. veebruari 2004. aasta otsus 2004/259/EÜ, millega sõlmitakse Euroopa Ühenduse nimel piiriülese õhusaaste kauglevi 1979. aasta konventsiooni protokoll püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 81, 19.3.2004, lk 35).

kandes neisse lisadesse pentaklorofenooli, dikofooli ja perfluorooktaanhappe (PFOA), selle soolad ja PFOA-ga seotud ühendid ning nende vastavad sisalduse piirnormid.

(3) Pentaklorofenool oli varem kantud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 850/2004[6] IV ja V lisasse komisjoni määrusega (EL) 2019/636[7] koos IV lisa kohase piirnormiga 100 mg/kg ja V lisa kohase piirnormiga 1 000 mg/kg. Määrus (EÜ) nr 850/2004 tunnistati määrusega (EL) 2019/1021 kehtetuks, kuid pentaklorofenool jäeti tahtmatult viimatinimetatud määrusest välja. Seepärast on vaja muuta määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisa ja kanda neisse pentaklorofenool.

(4) Määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisas on juba järgmiste ainete ja ainerühmade sisalduse piirnormid: a) tetrabromodifenüüleetri, pentabromodifenüüleetri, heksabromodifenüüleetri, heptabromodifenüüleetri ja dekabromodifenüüleetri summaarne sisaldus (välja arvatud dekabromodifenüüleeter, mida ei ole kõnealuse määruse V lisasse kantud); b) heksabromotsüklododekaan; c) kloro-$C_{10–13}$-alkaanid (lühiahelalised klooritud parafiinid, SCCPd) ja d) polüklooritud dibenso-*p*-dioksiinid ja dibensofuraanid (PCDDd/PCDFid). Määruse (EL) 2019/1021 artikli 15 lõike 2 kohaselt on asjakohane muuta kõnealuste ainete IV lisas esitatud piirnorme, et kohandada neid vastavalt teaduse ja tehnika arenguga. Selleks, et tagada kooskõla määruse (EL) 2019/1021 IV lisas esitatud polübroomitud difenüüleetrite (PBDEd) loeteluga, tuleks kõnealuse määruse V lisa tabeli kolmandas veerus loetletud PBDEde hulka lisada aine dekabromodifenüüleeter.

(5) Võttes arvesse, et 12 PCB analoogist[8] (tuntud ka kui dioksiinitaolised PCBd) koosneval alarühmal on toksikoloogilised omadused, mis on väga sarnased PCDDde/PCDFide omadustele, ja arvestades kõigi määruses (EL) 2019/1021 loetletud dioksiinitaoliste ühendite koosmõju, on asjakohane lisada dioksiinitaolised PCBd määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisas olemasolevasse, PCDDde/PCDFide rühma käsitlevasse kandesse. Kõnealuse määruse V lisa 2. osas esitatud toksilisuse ekvivalentfaktoreid tuleks samuti muuta, et lisada vastavad väärtused iga dioksiinitaolise PCB analoogi jaoks.

(6) Kavandatavate määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisa kohaste sisalduste piirnormide leidmisel kasutati sama metoodikat, mille alusel arvutati määruse (EÜ) nr 850/2004 IV ja V lisa eelmiste muudatuste korral kasutatud sisalduse piirnormid. Kavandatavad piirnormid peaksid kaasa aitama inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge taseme saavutamisele asjaomaste ainete hävitamise või pöördumatu muundamise tulemusena. Kõnealuste piirnormide puhul tuleks arvesse võtta ka laiemat poliitilist eesmärki saavutada Euroopa rohelises kokkuleppes[9] sätestatud kliimaneutraalne ringmajandus.

(7) Seepärast tuleks määrust (EL) 2019/1021 vastavalt muuta.

(8) On asjakohane anda ettevõtjatele ja pädevatele asutustele piisav ajavahemik uute nõuetega kohanemiseks.

---

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta ning millega muudetakse direktiivi 79/117/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 7).

7 Komisjoni 23. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/636, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 850/2004 (püsivate orgaaniliste saasteainete kohta) IV ja V lisa (ELT L 109, 24.4.2019, lk 6).

8 PCB-77, PCB-81, PCB-105, PCB-114, PCB-118, PCB-123, PCB-126, PCB-156, PCB-157, PCB-167, PCB-169 ja PCB 189.

9 COM(2019) 640 final

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2019/1021 IV ja V lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates [*väljaannete talitus, palun lisada kuupäev: 6 kuud pärast Euroopa Liidu Teatajas avaldamist*].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*